

# سردمینم

زیر نظر کانون گردشگری دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارسنجان

شماره یک (گردشگری ارسنجان)





### موقعیت جغرافیایی و اقلیمی

شهرستان ارسنجان با وسعت ۱۴۳۹ کیلومتر مربع و مرکز آن ارسنجان در فاصله ۱۲۰ کیلومتری شمال شرقی شیراز قرار دارد. این شهرستان از مغرب به شهرستان مرو دشت، از مشرق به شهرستان نیریز و دریاچه بختگان، از شمال به شهرستان های پاسارگاد و بوانات و از جنوب به شهرستان خرامه محدود است آب و هوای این شهرستان زیبا معتدل است که بستری مناسب جهت باغداری و کشاورزی میباشد. اطراف ارسنجان را جنگل های سرسبز و کوه های سربلند با مناظر بدیع احاطه کرده است.



من و تو زاده یک سرزمینیم  
به ارسنجان بیای یارتاباز  
بهشت خویش را باید بینیم  
اناری از انارستان بینیم



### حرف اول :

حرف اول:

گردشگری، امروزه صنعتی بسیار مهم در تمام جهان است و نقش پر رنگی در شکوفایی اقتصادی کشورها ایفا می کند. از زمان ورود یک گردشگر، او برای تامین غذا و اقامت، رفت و آمد، تفریح و گشت و گذار، خرید سوغاتی و کالا، دیدن جاذبه ها باید هزینه کند. این هزینه ها با آوردن ارز به کشور میزبان، به رونق اقتصادی آن کمک می کند. هر چه تعداد گردشگران بیشتری به کشوری وارد شوند، مشاغل بیشتری ایجاد می شود و این موضوع برای کشورهای که جمعیت جوانی دارند، بسیار مهم است. گردشگری با امنیت سیاسی و اقتصادی رابطه تنگاتنگی دارد و بودن گردشگران بسیار در یک کشور، از بودن امنیت در آن حکایت دارد. رونق گردشگری بین کشورهای همسایه، ثبات منطقه ای به همراه دارد و در یک فرآیند کلی تر به ثبات تمام جهان می انجامد. گردشگری از بعد فرهنگی و اجتماعی نیز مهم است زیرا جوامع و کشورهای میزبان می توانند از طریق گردشگران به ترویج زبان، فرهنگ و رسوم اجتماعی شان پردازند. صنعت گردشگری در ایران از ظرفیت های بسیار بالایی برای رشد و توسعه برخوردار است. بر اساس گزارش سازمان جهانی گردشگری، ایران رتبه دهم جاذبه های باستانی و تاریخی و رتبه پنجم جاذبه های طبیعی را در جهان داراست در سال ۲۰۰۶، در حدود ۵۰ هزار گردشگر خارجی از ایران بازدید کرده اند و این در حالی است که در این سال ۸۴۲ میلیون جهانگرد در دنیا سفر کرده اند در کشور جمهوری اسلامی ایران علی رغم اینکه دارای تنوع جاذبه های روستایی است و ۴۶۵ روستای هدف گردشگری مشخص شده است، اما تاکنون به دلایل متعددی نتوانسته به جایگاه شایسته در صنعت توریسم دست یابد، لذا توسعه گردشگری روستایی در ایران یک ضرورت اجتناب ناپذیر بوده و بایستی با رعایت کلیه امکانات و منابع موجود، بررسی و راهکارهای عملی ارائه گردد. در این فصلنامه نگارنده بر این تلاش است که جاذبه های گردشگری را معرفی کند تا به صنعت گردشگری داخلی و خارجی رونق دهد و در هر شماره به یک شهرستان میزدازد و قابلیت های گردشگری آن را معرفی میکند تا بتواند از این طریق سهمی در پیشرفت صنعت پر رونق توریسم داشته باشد.

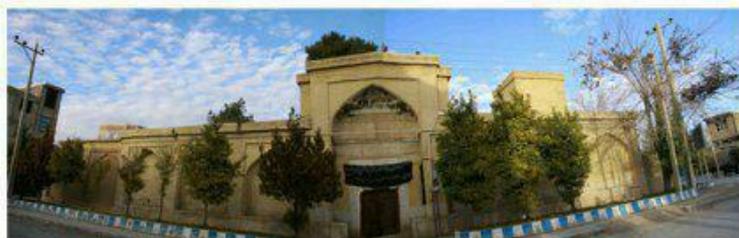
زهرا حسن شاهی

## ویژگی های تاریخی شهرستان ارسنجان:

شهرستان ارسنجان دارای پیشینه ای دیرین است که به همین لحاظ ذکر آن در کتیبه همچون فارسنامه ناصری، آثارالعجم، فرصت الدوله شیرازی، دایرة المعارف دهخدا و ده ها کتاب دیگر آمده است. طبق تحقیقات پروفیسور سونوکی و خانم هورشید دیرینگی ژاپنی سکونت بشر در این ناحیه به دوران پارینه سنگی میانه باز میگردد. این دوره از حدود ۲۰۰ هزار سال پیش آغاز شده است و در ۴۰ هزار سال پیش خاتمه یافته است. آثار تاریخی فراوانی در این منطقه کشف شده است که تمام ادعاها را به حقیقت تبدیل کرده است و از مهمترین محدوده های کاوش شده پارینه سنگی میتوان به غار سید خاتون و ۱۴۱ غار دیگر در همان محدوده اشاره کرد. در ادامه به اختصار به معرفی جاذبه های تاریخی این شهرستان میپردازیم...

### مدرسه علمیه سعیدیه:

این بنا که از آثار ثبت شده ملی به شمار میرود در سال ۱۰۸۰ هجری قمری همزمان با عهد سلطنت شاه سلیمان صفوی توسط حاج سعید فرزند حاج محمد ارسنجانی ساخته شده است. این مدرسه در مرکز شهر قرار دارد و به هدف تحصیل طلاب علوم دینی بنا گردیده و تا کنون نیز فعال بوده است. از ویژگی های دیدنی این ساختمان با شکوه مقرنس های گچی زیبا و دارای آزاره سنگی از سنگ های حجاری شده در سمت شمال و درب ورودی آن است و در نمای جنوب در هر سمت چهار طاق نما تعبیه و نما سازی شده است. صحن حیاط مدرسه چهار گوش و در وسط دارای حوض از سنگ یکپارچه میباشد و حجره ها در ضلع شرقی و غربی واقع شده است و نقاشی های زیبا در سقف گچی ایوان شمالی جذابیت این بنا را چند برابر کرده است. مصالح به کار رفته آجر و گچ می باشد و دیگر اینکه تاریخچه این بنا بر پیشانی مدخل ورودی بر کتیبه ای از سنگ مرمر با خط ثلث نصب شده است.



## مسجد جامع ارسنجان:

مسجد جامع ارسنجان از مهم ترین مساجد جامع فارس است که از آجر به عنوان مهم ترین عنصر معماری در ساخت آن استفاده شده. طاق و تویزه های ممتد که بر روی ستون های محکم استوار شده، اصلی ترین تکنیک معماری به کار رفته در این بنا به شمار می آید. این بنا که می توان آن را با مسجد جامع میمند مقایسه کرد، در دوره صفویه در نزدیکی مدرسه سعیدیه ساخته شده. مسجد جامع ارسنجان به شکل دو ایوانی بنا شده و شبستان مسجد یا ایوان جنوبی آن از اهمیت بیشتری برخوردار است. در ضلع جنوبی و شرقی مسجد دو شبستان قرار دارد که سقف آن ها با گنبدی کوچک پوشیده شده. این گنبدها بر ستون های ستر آجری استوارند. استفاده از آجر به صورت راسته و خفته در یک ردیف ستون در وسط شبستان با استفاده از طاق و تویزه ها فضایی بسیار زیبا و همگون پدید آورده. این بنا در سال ۱۳۸۷ مورد تعمیر و مرمت قرار گرفت.



### غار سیده خاتون:

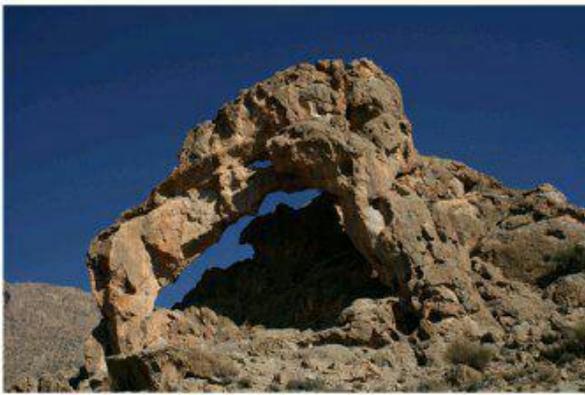
غار سیده خاتون در بخش مرکزی شهرستان ارسنجان قرار گرفته و قدمت آن به پیش از تاریخ برمی گردد. نام این غار برگرفته از نام شخصی است که سال ها پیش در این مکان زندگی میکرده است. این غار بزرگترین غار باستانی منطقه ارسنجان است که از یک فاصله دور قابل مشاهده است.

آکیرا سووکی، سرپرست ژاپنی تیم کاوش غار سیده خاتون می گوید: «نزدیک به ۱۰ هزار ابزار سنگی با کاربری شکار در این منطقه کشف شده که با توجه به آن ها، قدمت این غار به ۶۰ تا ۷۰ هزار سال قبل برمی گردد. در این غار ابزار های شکار از جنس سنگ، استخوان هایی متعلق به حیواناتی چون اسب و سازه ای در کف غار که محل ذخیره آب بوده، کشف شده است».

شقایق هورشید، سرپرست ایرانی تیم کاوش غار تاریخی سیده خاتون ارسنجان نیز با اشاره به این که در سه فصل کاوش اخیر همچنین بقایایی از ابزار شکار

## پیر با صفا:

پیر با صفا، طاق سنگی بزرگ و بسیار زیبایی است که مشاهده کنندگان را از راه دور به تعجب وامی‌دارد. این پدیده طبیعی در دامنه کوه چنار (شمال شرقی شهر ارسنجان) قرار گرفته و با شهر حدود ۴ کیلومتر فاصله دارد. در این مکان آنچه مسلم است، محل دفن و یا زندگی پیر و مرادی است که مورد توجه واقع شده و اهالی برای گردش و ادای نذر به آن مکان می‌رفته‌اند. امروزه جز تعدادی سنگ نبشته که بر قبرهایی چند وجود دارد، اثر از پیر و مراد با صفا وجود ندارد. محل مذکور از صفا و زیبایی خاصی برخوردار است که اهالی در روزهای تعطیل مانند ایام عید و... در آنجا مأوا می‌گیرند.



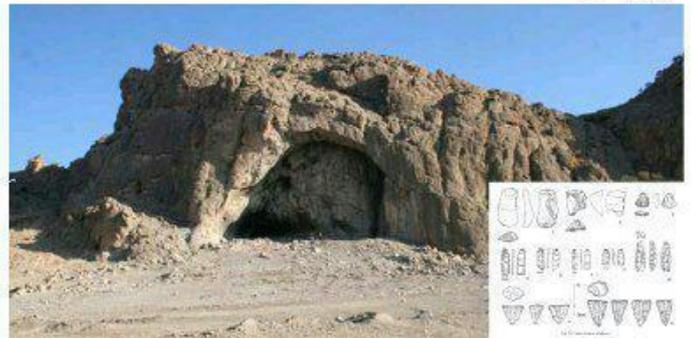
## آسیاب های آبی ارسنجان:

ارسنجانی‌ها از گذشته‌های دور تکنیک مهار نیروی آب و روابط هیدرولیک و معادلات مکتبکی مترتب بر آن را می‌شناخته و به خوبی از آن بهره‌برداری کرده‌اند. مویذ این نظر وجود آسیاب های آبی زیادی است که در مسیر کاریزهای این منطقه به ویژه شهرستان ارسنجان وجود داشته است و هنوز آثاری چند از خرابه های این آسیاب ها در منطقه به چشم میخورد.

## غار ضحاک:

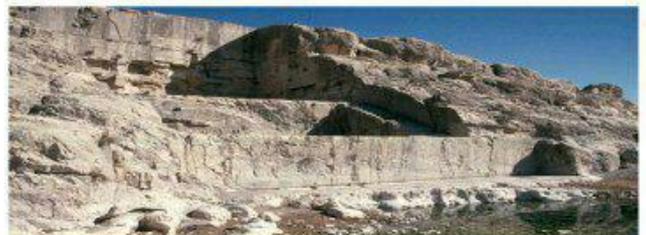
این غار در ۱۳۰ کیلومتری شمال شرقی شیراز و در شرق شهرستان ارسنجان واقع شده. دهانه غار ضحاک که در یک دیواره قرار دارد، بسیار زیاست. طول این غار در حدود ۶۰ متر است و در درون آن تعداد زیادی کبوتر لانه کرده‌اند. غار ضحاک از جاذبه‌های گردشگری و مکان‌های زیبا به خصوص برای غار نوران است که دستیابی به آن با وسایل مجهز کوهنوردی و غارپیمایی میسر است. در کتاب آثار عجم نوشته شده است که فریدون چون ضحاک را دستگیر کرد، پیش از آن که او در کوه دماوند حبس کند، در این محل محبوس کرد.

و استخوان های حیواناتی که شکار شدند، کشف شده می‌گوید: «به طور حتم انسان هایی از دوره پارینه سنگی که دوره ای پیش از باستان است در این محل سکونت داشتند». این اثر در فاصله ۴ کیلومتری جاده ارسنجان به آباءه طشک قرار دارد. ارتفاع غار از سطح دریا ۱۶۹۱ متر و ارتفاع آن از سطح زمین های اطراف ۱۷ متر است، دهانه غار دارای عرض ۴۰ متر در ارتفاع ۲۲ متر بوده و کمی عقب‌تر عرض دهانه غار تنگ تر می‌شود، همچنین عرض دهانه ۲۶ متر در ارتفاع ۵/۵ متر و ابعاد داخلی غار حدود ۴۰۰ متر مربع است. غار سیده خاتون در تاریخ ۲۰/۶/۱۳۸۵ و به شماره ۱۶۰۳۸ در فهرست میراث ملی ایران به ثبت رسیده است و بر اساس قوانین مجازات اسلامی تصرف و یا تخریب آن پیگرد و مجازات قانونی دارد.



## ایوان قدمگاه ارسنجان:

ایوان قدمگاه اثری در انتهای کوه رحمت (پایین دست تخت جمشید) به جا مانده از دوران هخامنشیان است. برخی آنرا چاشتخوار نامیده‌اند. وجود دو روستای کورش آباد و چاشتخوار در نزدیکی آن این نظریه را تقویت می‌کند که وطن اولیه هخامنشیان آنجا بوده است. این بنا بر کوه سنگی کنده شده است و از دو ایوان سنگی تشکیل شده است. دو پلکان، ایوان اول را به ایوان بالاتر ارتباط می‌دهند. در ایوان بالایی نقوشی بر صخره کنده شده است. در صد متری غرب این اثر گورستانی قرار دارد که در آن از قبرهای پیش از اسلام تا دوره قاجار دیده میشود.





## غار گوهردان:

این غار در ۱۵ کیلومتری ارسنجان واقع شده است. دارای دالان های بزرگ و کوچک و قندیل های بسیار زیبا می باشد. این غار دارای سه دهانه میباشد که دهانه ی اول دارای یک چاه به متر ۵ تا ۶ متر و دهانه ی دیگر دارای ۱ چاه حدود ۲۰ تا ۲۵ متری و دهانه ی سوم که در حال حاضر مسدود شده است هر چند تا مسیری از آن را می توان پیش رفت. غار گوهردان از غارهای با قدمت تاریخی است که انسانهای اولیه و پیش از تمدن در آن میزیسته اند و در کتاب جام ارسنجان - بزرگان ارسنجان نیز اشاره ای بدان گردیده است. با توجه به کاوش های صورت گرفته، این غار از دو بخش دست کند و طبیعی تشکیل شده است. گفته می شود که در غار دست کند بدلیل استفاده از خاک آن برای سالهای متمادی خاک آن را برای رنگ کردن زیور آلات و آرایش زنان مورد استفاده قرار می داده اند. اما در سالهای اخیر بدلیل رواج شایعات بسیار در مورد وجود اشیای قیمتی این غارها بارها توسط دزدان مورد غارت و تخریب قرار گرفته است.

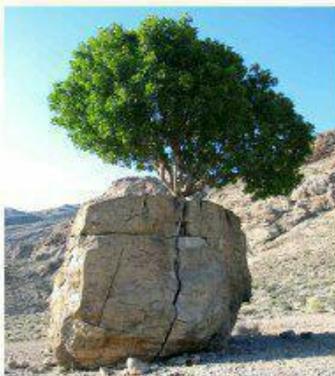
## مناظر طبیعی:

ارسنجان در بهترین جای عرض جغرافیایی نیم کره شمالی قرار دارد. به همین لحاظ دوره سرما و گرما در این شهرستان کوتاه و از هوای خوب و فرح بخشی برخوردار است. پیرامون ارسنجان را جنگلهای سرسبز بناب و کوههای سر بلند با مناظر بدیع احاطه کرده است. از مناظر دیدنی ارسنجان می توان به جنگلهای سرسبز طبیعی بناب، فیجان، خلیل بگ، تنگ شکن و چشمه سارها ارتفاعات دال نشین کوه های قلات، دریاچه طشک، غار ضحاک، چشمه شیرخون، پیر باصفا، تک درخت روئیده بر سنگ (مروارید سبز) و باغهای سرسبز شمال و غرب جنوب ارسنجان اشاره کرد. با توجه به اینکه آب بناب از وسط جنگل با پوشش کانال در تمام فصول سال جاری است مکان مناسبی جهت توسعه تفرجگاه می باشد. درختان این منطقه شامل درختان کهن بنه، الوک، بلوط، انجیر کوهی، گز، تنگرا شامل می شود و گیاهانی چون جاشیر، آویشن برگ پهن، آویشن برگ نازک، کنگر، قارچ کوهی، بن سرخ، پیازوک، پونه، نعنای وحشی، گل یخ، زعفران و بسیاری از این قبیل است.



## مروارید سبز ارسنجان:

مروارید سبز ارسنجان تک درخت روئیده بر یک تخته سنگ بزرگ است که به سنگ صبور نیز شهرت دارد. مروارید سبز در ۴ کیلومتری شمال غرب (شمال جغرافیایی) شهرستان ارسنجان واقع شده است، که به صورت درخت بنه خودرو بر روی صخره ای عظیم با ارتفاع تقریبی ۶ متر قرار دارد. نکته جالب ماجرا در این است که درخت برای رساندن ریشه های خود به خاک، میان صخره را در چندین قسمت شکافته و توانسته به مرور خود را به زمین متصل کند



## بند دختر (گمبان):

در ۱۸ کیلومتری ارسنجان در دامنه جنوبی ارتفاعات کوه خم (دال نشین) و در پائین دست روستایی زیبا دشت کم وسعتی گسترده شده است که به دریاچه طشک ختم می شود در بین روستا تا تالاب طشت آبگیرهایی وجود دارند که به گمبان معروفند. گمبان تشکیل شده است از چند گمب (فضای استخر مانند) به نام های گمب سنگی، گمب سیاه، گمب کافر، گمب شیرین، گمب شور و گمب علفی که به مجموع این گمبها، گمبان می گویند. چشمه گمبان واقع در شمال غربی پارک ملی و پناهگاه حیات وحش بختگان، دریاچه و یا تالاب طشک را تغذیه می کند. چشمه گمبان، تالاب گمبان، سد یا بند گمبان و جزیره گمبان از نقاط دیدنی و زیبای دریاچه طشت میباشد. بند گمبان یا بند دختر از جمله بندهای نسبتا سالم استان فارس محسوب می شود که ساخت آن به دوره آل بویه باز می گردد. در نخستین سال های سده پنجم هجری دیدگاهی پدید آمد که اگر بندی دور چشمه آبی بکشند، آب بالا می آید و بر زمین سوار می شود. این بند از معدود بندهای استان فارس است که در مسیر آب رودخانه ساخته نشده و برای انباشت آب سه چشمه همجوار ایجاد شده است. وسعت و سالم بودن گمبان از دیگر ویژگی های آن محسوب می شود.



### باغ های ارسنجان:

انار از محصولات عمده باغی این شهرستان می باشد که جذابیت خاصی را به این شهرستان می دهد و رب انار آن معروف و بسیار مرغوب است. فصل برداشت این میوه بهشتی از اواخر شهریور آغاز شده و تا پایان آبان ماه ادامه دارد. گونه های انار شیرین زودتر وارد بازار می شود و گونه های انار ترش هر چه که دیرتر از درخت چیده شوند شیرین تر و خوش طعم تر خواهند بود و به اعتقاد ارسنجانی ها انار ترش تا عقرب نخورد، خوردنی نیست. یعنی باید برج عقرب بگذرد (آبان) تا انار ترش خوش طعم و شیرین شود. از گونه بومی انار ارسنجان میتوان به زرده نار (کودرو) اشاره کرد که با پوست نازک، طعم متفاوت و آب دار بودن دانه ها باعث متمایز شدن طعم رب انار ارسنجان شده است. رب انار ارسنجان یکی از خوش طعم ترین چاشنی ها در استان فارس است و صدها سال است که باغداران این دیار حاصل یک سال آبیاری و رسیدگی به باغ خود را در روشی سنتی و با ابزارهایی که تفاوت چندانی نکرده اند به یکی از بهترین انواع چاشنی ها تبدیل می کنند. در باب انار مجال کم است و سخن ها بسیار



### دریاچه بختگان:

دریاچه بختگان در جنوب شرقی استان شیراز و شرق دریاچه مهارلو واقع شده است از شهرهای اطراف بختگان می توان به استهبان در جنوب دریاچه و نیریز در جنوب شرقی اشاره کرد. بختگان در جنوب دریاچه طشک قرار گرفته است. مساحت بختگان حدود ۳۵۰۰ کیلومتر مربع و ارتفاع آن ۱۵۶۶ متر بالاتر از سطح آب های آزاد بود. این دریاچه آب خود را از رودخانه سیوند که در دره ای بنام سیوند (در مسیر شیراز - اصفهان) می باشد تامین می کند بطوری که سیلاب رود سیوند در انتهای مسیر خود با رود کر ادغام شده و به بختگان می ریختند.



### پوشش گیاهی و جانوری

کل و بز، قوچ و میش، گربه وحشی، گرگ، پلنگ ایرانی، تشی، خارپشت خرگوش، کفتار، شغال، روباه، لاک پشت، مار گوبری و در دشت ها آهو از جمله پستانداران نواحی دریاچه است. دریاچه بختگان و طشک نه تنها مادرانی خوب برای پرندگان خود بودند بلکه مهمان نواز پرندگان مهاجر نیز بودند از پرندگان آنها می توان: آبچلیک پا سرخ، آنقوت، آگرت، اردک، انواع غازها، انواع گنجشک سانان، بالابان، بلدرچین، بحری، پرستوی دریایی، پلیکان، تنجه، تیهو، دارکوب پری شاهرخ، دال، درنا، دلیچه، دم سرخ، جغد کوچک، چنگر، چلچله، چوب پا، حواصیل خاکستری، خروس کولی دم سفید، خوتکا، سارگه پا بلند، سار، سنقر گندم، شاهین، انواع عقاب ها، قمری، کبک، کوکو، کبوتر، کلاغ کوهی نوک سرخ، لک لک و هوبره را نام برد. آبزبان شامل: ماهی کپور، میگوی آرتیما، سیاه ماهی می شدند. بدلیل شیرین بود رود کر در ورودی آن به دریاچه درخت گزو نیزاز به چشم می خورد و در ارتفاعات دریاچه درختان پسته و بادام زمینی رشد می کنند و در زمین های اطراف دریاچه هم درختانی نظیر انار، انگور و انجیر می رویند.

و از دیگر گیاهان می توان دیاتومه ها و جلبک ها، انواع گیاهان شور پسند گز و نی، تنگس، قیج، آویشن، کاکوتی، باریم گل نرگس، کیکم، زیره و باربچه را نام برد





## من انارم، میوه‌ی باغ بهشت دست آن نازم که من را کرده کشت

## تا به ارسنجان کشیدم سرنوشت از بهشتم چید و کشتم در بهشت

صفحه ششم

### دریاچه طشک:

دریاچه طشک نام یکی از دریاچه‌های استان فارس می‌باشد. این دریاچه در کنار روستای زیبا و قدیمی طشک قرار دارد. این دریاچه یک فرونشست میان کوهی است که ارتفاع آنها از سطح دریای آزاد حدود ۱۵۵۸ متر است. دریاچه طشک با وسعت تقریبی ۸۰۰ کیلومتر مربع در شمال باختری دریاچه بختگان و ۱۶۰ کیلومتری خاور شیراز قرار دارد. تأمین کننده اصلی آب این دریاچه، رود کر می‌باشد که از کوه‌های بر آفتاب و موسی‌خانی، در ۵۰ کیلومتری جنوب باختری ده بید سرچشمه می‌گیرد و در شمال باختری مرودشت، پس از یکی شدن با رود شاد کام، و عبور از دشت مرودشت و منطقه حاصلخیز دشت کربال با مرکزیت سلطان‌شهر گذشته و به دریاچه‌ها می‌ریزد. به جز رودخانه کر که از جنوب سلطان‌شهر گذشته آبهای حاصل از زه کشها که به کانال معروف به جهاد ریخته از شمال سلطان‌شهر گذشته و به دریاچه طشک و بختگان سرازیر می‌شود که اکنون آبهای زه کش جهاد در تالاب کمجان جمع شده و تالابی زیبا را ساخته که بسیار دیدنی است این تالاب در شمال غربی شهر سلطان‌شهر واقع است.

تعدادی جزیره و شبه جزیره کوچک و بزرگ از جنس رادیولاریت، سنگ‌های پلاژیک و آهک‌های سروک در این دریاچه وجود دارد که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به جزایر نرگس اشاره کرد که مساحت آن‌ها، تابع شرایط بارندگی سالانه است. بلندترین نقطه جزیره نرگس ۱۳۷۴ متر از سطح دریا است که از سطح دریاچه حدود ۱۸۵ متر بلندتر است.



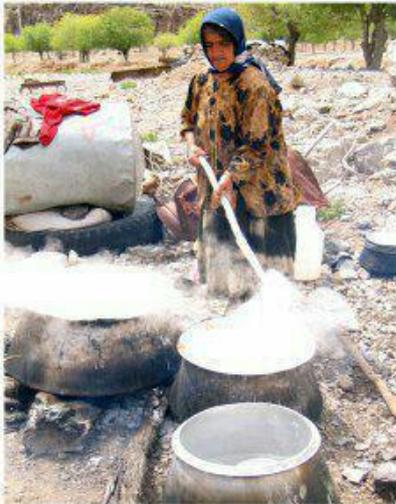
### جنگل تنگ شکن:

این جنگل در ۳۳ کیلومتری شمال شرقی مرکز شهرستان ارسنجان واقع شده است. طبیعت زیبا و بکر این منطقه پوشیده از درختان بنه، کیکم، بادام وحشی و گیاهان دارویی همچون آویشن، پونه کوهی، شیرین بیان، پر سیاوشان، بو مادران، زیره کوهی، چای کوهی، پیازچه کوهی، کتیرا و صمغ درختان جنگلی، قارچ، قارچ دبلان، بنه، ریواس، موسیر، جاشیر و .... بخشی از گونه‌های خوراکی این منطقه از شهرستان ارسنجان است. وجود سه حلقه قنات در این منطقه و تفریحگاه "چک چک" از دیگر دلایل جذب طبیعت گردان به این منطقه است. آثار به جا مانده از قلعه

آثار به جا مانده از قلعه قرجه خون، و دو قبرستان قدیمی با قدمت بالای ۳۰۰ سال نشانه بارز زندگی در سالیان دور در این منطقه و قدمت آن است. فرآورده‌های لبنی محلی همچون شیر، ماست، پنیر، کشک، دوغ و کره محلی که به همت روستاییان و عشایر غیوری که در فصول بهار و تابستان به این منطقه کوچ می‌کنند تهیه می‌شود، خواستگاران فراوانی دارد. هر ساله کوهنوردان و طبیعت گردان بسیاری جهت صعود به قله ۳۲۷۲ متری دالانشین و دیگر ارتفاعات واقع در کوه ول به این منطقه رفت و آمد می‌کنند. زندگی روستایی و گردشگری عشایر نیز از جاذبه‌های گردشگری این منطقه به شمار می‌رود.

### جنگل بناب:

اگر این روزها از سمت شمال غرب (پاسارگاد) به ارسنجان وارد شوید، در فاصله ۱۵ تا ۲ کیلومتری جنگل بناب ارسنجان را می‌بینید که پوشیده از درختان بنه و بادام کوهی است. این جنگل تنها باقیمانده جنگل‌های ایرانی-تورانی می‌باشد که در تمام فصول مناظر زیبای آن نوازشگر چشمهای هر بیننده‌ای است.



### ارتفاعات کوه سیاه ارسنجان:

منطقه شکار ممنوع کوه سیاه ارسنجان با وسعت ۳۲۸۳۰ هکتار در جنوب غربی شهرستان ارسنجان قرار دارد. منطقه کوه سیاه در تاریخ ۱/۹/۸۰ به مدت پنج سال شکار ممنوع اعلام گردید. آخرین آگهی منطقه مذکور در سال ۱۳۸۴ که ممنوعیت شکار در این منطقه به مدت ۵ سال تمدید گردید. پوشش گیاهی غالب منطقه شامل جنگلهای انبوه بنه و بادام می‌باشد و همچنین گیاهانی از خانواده گرامینه، انواع گون، درمنه آویشن، جاشیر، جارو نیز به وفور در منطقه دیده می‌شود. حیاط وحش این منطقه شامل (پستانداران: گرگ - روباه، گراز، پلنگ، خرس و پرندگان: کبک و تیهو و پرندگان شکاری) می‌باشد.

**صنایع دستی شهرستان ارسنجان:**

- گیوه دوزی
- قالی بافی
- چادر بافی
- گیره بافی
- تیمور دوزی
- چاروق دوزی
- قلاّب بافی
- پشتی با طرح گیشنی و...



با توجه به وجود پوشش گیاهی انبوه از درختان بنه دارای چشم اندازی بسیار زیبا می باشد که می تواند چشم هر بیننده ای را به خود خیره نماید و در حقیقت درختان بنه آن جزء آخرین بازماندگان پوشش گیاهی زاگرس می باشد. هر چند که چشمه های آن با توجه به خشکسالی های اخیر دارای دبی خروجی کم آب می باشد اما همین مقدار آب موجود با این پوشش درختی می تواند سالیانه پذیرای بسیار خوبی برای گردشگران باشد



**سایت گوزن زرد:**

این سایت که محل نگهداری از چندین راس قوچ، میش، بزکوهی و گوزن زرد ایرانی میباشد با وسعتی بالغ بر ۳۰۰ هکتار در ارسنجان واقع شده است. این مجموعه به هدف نگهداری و پرورش نسل گوزن زرد ایرانی احداث شده است و هم اکنون ۱۶ راس از این گونه در حال انقراض در این سایت وجود دارد.



**غذاهای محلی:**

- فسنجان (گردو، رب انار، گوشت)
- قورمه (گوشت، دمبه)
- دمی سوزی و سیرموک (سبزی محلی، عدس، برنج، گوشت)
- دمی پیازوک (سبزی محلی، عدس، برنج، گوشت)
- آش انار یا رب انار (برنج، آب انار یا رب انار، برگ چغندر)
- آب بنه (بنه)
- حلوی سین (جوانه گندم، روغن، برنج، ادویه، مغزها)
- رب و چغندر (آب انار، چغندر قند)



در رسای ارسنجان این نشریه قطره ای است از دریا  
حکایت سرزمینم تقدیم به تمام مردمان مهربان و میهمان نواز این دیار  
به پایان آمد دفتر حکایت همچنان باقی.....



صفحه آخر ۸

دستور پخت فسنجان ارسنجان:

فسنجان (۴ نفر)

گردو: ۴۰۰ گرم

رب انار: ۱ پیمانه

شکر: ۱ پیمانه

پیاز: ۱ عدد متوسط

گوشت گوسفند: ۴ تکه متوسط

مرحله اول: گوشت را آب پز کرده و کنار میگذاریم

مرحله دوم: در قابلمه ای پیازهای نگینی شده را سرخ میکنیم و به آن

کمی زردچوبه اضافه میکنیم

مرحله سوم: گردوی آسیاب شده را به پیاز اضافه کرده و تفت میدهیم تا

کمی تغییر رنگ دهد

مرحله چهارم: آب گوشت را اضافه کرده و شعله را کم میکنیم تا

گردوها کاملاً پخته شود

مرحله پنجم: پس از پخت کامل گردوها رب انار و شکر را اضافه

میکنیم

مرحله ششم: پس از نیم ساعت گوشت پخته ای که ریش ریش کرده

ایم را اضافه کرده و شعله را کم میکنیم تا فسنجان به روغن بیافتد.

.....

آش آب انار یا رب انار: (۴ نفر)

خرده برنج: ۵/۱ پیمانه

اب انار: ۱ پیمانه

رب انار: ۱ پیمانه

چغندر و برگ چغندر: نیم کیلو

پیاز داغ و نعنا داغ: به میزان لازم

نخود آب پز: ۱ پیمانه

مرحله اول: برنج و چغندر و برگ چغندر را با یکدیگر کاملاً میزیم

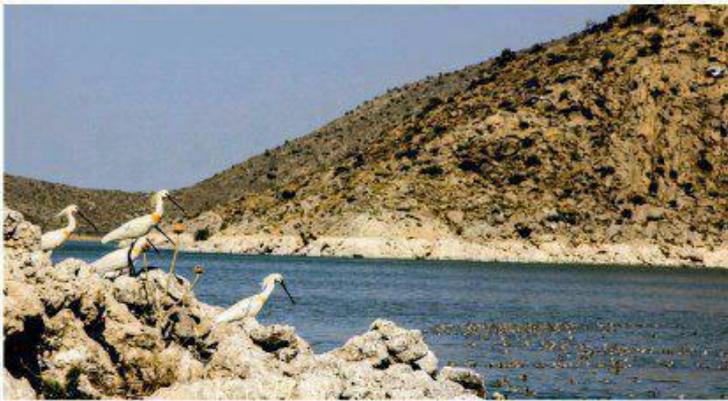
مرحله دوم: در این مرحله نخود پخته شده را اضافه میکنیم

مرحله سوم: پیاز داغ و نعنا داغ و روغن را به مواد اضافه کرده

مرحله چهارم: آب انار و رب انار را به میزان دلخواه می افزاییم

مرحله پنجم: شعله را کم کرده تا آش جا بیافتد

با گویش تصویر:



هنرمندان عکاس این شماره:

بهمن حسن شاهی

مرتضی نعمتی

*My land*

30

سے امین سال تاسیس  
دانشگاہ آزاد اسلام آباد

گراہے باد

دانشگاہ آزاد اسلام